

a poněvadž žalobkyně odvoláním napadla rozsudek soudu první stolice jedině s tohoto hlediska, není v souzeném případě ani skutkového, ani právního podkladu pro zrušení rozsudku soudu prvního odvolacím soudem vyslovené.

Čís. 15460.

I při zabavení vkladní knížky pro dlužné daně nenabývá stát samostatného práva a nároku, nýbrž jenom tolik práv a nároků, kolik příslušelo povinnému jako věřiteli.

(Rožh. ze dne 2. října 1936, Rv II 974/34.)

Berní úřad na základě vykonatelného výkazu daňových nedoplatků Samsona Sch-a zabavil u něho vkladní knížku žalované banky. Žalující stát předložil tuto knížku žalované bance k výplatě, jež byla odepřena s poznámkou, že na vkladní knížku tu není nic vloženo, t. j. že knížka byla vydána, ale k vkladu mělo dojíti teprve po události, jež vůbec nenastala. Ježto vkladní knížka nemá zevně žádné závady, není vázána ani heslem, ani vinkulem a nebylo stran ní zavedeno umořovací řízení a také nebyla stížena jiným úředním zákazem, žádá žalobce, by žalovaná banka byla odsouzena k zaplacení zažalované částky proti vydání vkladní knížky. Nižší soudy uznaly podle žaloby. Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Netřeba se podrobně obíratí právní povahou knížky, která je základem sporu. Podle přednesu žalující strany byla ona knížka zabavena v berní exekuci v bytě dlužníka Samsona Sch. Stalo se to tedy podle § 385 zákona č. 76/27 Sb. z. a n., který je obdobou předpisu § 296 ex. ř., o němž se zmiňuje procesní soud. Zabavením, k němuž dojde podle těchto míst zákonných, nemění se nic na tom, že v podstatě jde o pohledávku a její zabavení a že ona pohledávka musí býti v případě potřeby vymáhána (§ 297, posl. odst. ex. ř.), a to jako pohledávka povinného dlužníka, která je základem a předmětem exekučního práva zástavního. Vystupuje-li ve sporu jako žalující strana Československý stát, který byl v berní exekuci vymáhajícím věřitelem, nelze mu upřítí aktivní legitimaci, třebas se neopíral výslovně o to, že se tak děje ve smyslu § 391 zákona č. 76/27 Sb., jenom proto, že buduje své oprávnění k žalobě stejně jako žalobní nárok sám na skutečnosti, že je držitelem knížky. Jde jenom o hmotněprávní otázku, zda mu totiž žalobní nárok přísluší. Po meritální stránce nelze souhlasiti s názorem žalující, že její nárok na výplatu je dán již samou držbou knížky za všech okolností a že prý je jako nepodstatná náhoda nerozhodné, co prý uvedla jenom k vysvětlení o tom, jak nabyla držby, totiž že knížku zabavila v exekuci. Zabavením knížky, i kdyby šlo skutečně o knížku té povahy

právní, jak to vyličuje žalující, nabyta žalující jenom zástavního práva na pohledávce svého dlužníka, tedy jenom pokud si sám její dlužník směl právem činit nároky na základě držby knížky proti žalované straně; jenom tyto jeho nároky může žalující uplatnit, třeba svým jménem, přece jen v jeho zastoupení. Nenabývá samostatného práva a nároku, nýbrž jenom tolik práv a nároků, kolik příslušelo povinnému jako věřiteli. V tom dlužno dáti dovolatelce za pravdu, neboť věc se má v podstatě stejně jako při zabavení jiné pohledávky (§ 308 ex. ř.). Jako zástupce věřitelův musí žalující čeliti všem námitkám, které by byla žalovaná směla s úspěchem uplatnit proti povinnému, za něhož vystupuje jako *procurator in rem suam*, kdyby on vystupoval jako žalobce. Neměly tedy pravdu nižší soudy, jestliže považovaly za nerozhodné námitky uplatňované z osoby Samsona Sch. jako auktora žalující strany. Nesejde ovšem na tom, zda tento považuje nárok žalující za opodstatněný, zda by byl sám nárok uplatnil a proč tak neučinil, protože po právní stránce nemůže po zabavení o nároku disponovat na úkor žalobkyně, ale přijde na objektivní skutečnosti. Kdyby bylo pravda, že Samson Sch. znal pravý stav věci a kdyby se ukázalo jako pravý stav věci, že vkladní knížka vystavena byla jenom z ochoty pro Sch-ovu dceru pro případ jejího zasnoubení, k němuž však nedošlo, nebo také pro její babičku, a že tu vpravdě nešlo o nějaký poměr právní s valutárním podkladem a o žádnou zápůjčku (ani úvěr), pak by ovšem žalovaná právem byla mohla Samsonu Sch. vytýkati obmyslnost, uplatnit *exceptionem doli*, protože by si Sch. jako obmyslný držitel nemohl činiti nároky z oné vkladní knížky; žalovaná smí tuto námitku uplatnit také proti žalující straně, aniž zatím sejde na tom, zda tato byla *bonae fidei* při provedení exekuce, když tu vystupuje jenom jako zástupce Samsona Sch. Nejde tu právě o ony zcela odlišné případy, o nichž se žalující zmiňuje ve sporu, protože jí nebyla knížka ani dobrovolně odevzdána, ani dána na místě placení a ani nejde o *corpus delicti*, a netřeba ani řešiti, jak by věc bylo posouditi v takových právě uvedených případech. Procesní soud považoval sice (podle svého mylného stanoviska) onu námitku žalované v celém jejím skutkovém podkladu za nerozhodnou, přesto však učinil ji předmětem průvodního řízení, jehož výsledky uvádí v důvodech na základě výpovědí slyšených svědků. V rozsudku se vyjadřuje sice procesní soud tak, jako by byl vzal jejich obsah za prokázaný. Protože však sám dále prohlásil obsah ten za nerozhodný, není jisto, zda ony výpovědi zkoumal také po stránce průvodní a zda snad nezamýšlel uvést jenom obsah oněch výpovědí jako součást skutkového děje rozsudku. Žalující strana, která zvítězila, neměla ovšem příčiny k odvolání, nepodala pak ani odvolací sdělení; ani z protokolu sepsaného před odvolacím soudem, ani z odvolacího rozsudku není zjevno, zda žalující strana k obsahu oněch výpovědí zaujala nějaké stanovisko v odvolacím řízení, ale ani z dovolací odpovědi nelze usouditi, že by byla žalující strana uznala správnost oněch výpovědí. Protože pak dovolací soud tuto závadu nemůže odstraniti, nezbylo než zrušiti oba rozsudky, protože není jisto, byla-li věc co do průvodní hodnoty oněch důkazů a jejich

ocenění probrána před soudem procesním, a umožniti tak, aby procesní soud nyní podle změněného právního hlediska nahoře vyznačeného znovu rozhodl a aby se tak stranám umožnilo dosáhnouti přezkumu jeho skutkového zjištění u soudu odvolacího.

Čís. 15461.

Dodanie a odobranie tovaru za hotové cieľom d'alsieho prevodovania úpadcovho obchodu nie je odporovateľným úkonom podľa § 30 konk. por.

(Rozh. z 2. októbra 1936, Rv III 895/35.)

Správca konkurznej podstaty upadlého potravného družstva domáhal sa žalobou, oprenou o § 30 konk. por., toho, aby platby, vykonané upadlým družstvom žalovanému družstvu po 7. septembri 1931 v celkovej čiastke 36.751'85 Kč, boli vyhlásené za bezúčinné proti konkurzným veriteľom a aby žalované družstvo bolo uznané povinným túto sumu i s úrokami zaplatiť v prospech konkurznej podstaty.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd jeho rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd vyhovel žalobe len po výšku 3.976.40 Kč, inak žalobu zamietol. Zamietacú časť svojho rozhodnutia odôvodnil takto:

Podľa výpisu z kníh, pripojeného žalovaným družstvom, ktorý nebol za sporu namietaný, staly sa odporované platby od 11. septembra 1931 až do 23. januára 1932 inkluzíve, a žalované družstvo dodalo upadlému družstvu tovar naposledy dňa 21. januára 1932. (Kúpopredajná smluva dotyčne tovaru, dodaného účtom zo dňa 3. februára 1932, bola stornovaná podľa zápisu zo dňa 18. februára 1932 na strane »Dal«.)

Z porovnania položiek citovaného výpisu z kníh na strane »Má dať« s položkami na strane »Dal« plyní, že položky na strane »Dal« zo dňa 11. a 26. septembra, 8. a 22. októbra a 23. decembra 1931 a zo dňa 14. januára 1932 sú platby za kúpnu cenu tovaru, dodaného žalovaným družstvom upadlému družstvu podľa položiek strany »Má dať« zo dňa 10. a 24. septembra, 7. a 21. októbra a 21. decembra 1931, ako aj zo dňa 7. januára 1932. Zrejme je to z toho, že sumy týchto položiek sú rovnaké a že platby staly sa v poslednom prípade siedmy deň, v ostatných prípadoch však vždy priamo nasledujúci alebo druhý nasledujúci deň po dodaní tovaru. Vysvitá ďalej z tohoto výpisu z kníh aj to, že aj ostatné platby staly sa vždy alebo v ten deň, keď bol tovar dodaný, alebo 1—2 dni po dodaní tovaru, výmúc poukaz zo dňa 13. januára 1932 v sume 716 Kč 65 h.

Z toho plyní, že žalované družstvo — ako to tvrdí — dodávalo v kritickej dobe upadlému družstvu skutočne iba za hotové peniaze tovar, i keď toto družstvo mimo toho platilo niečo aj na svoj starý dlh.